

DIDAKTIČKO-METODIČKI POSTUPCI U RADU S UČENICIMA S PSA

Đurđica Sokolić, univ. mag. rehab. educ.

Centar za autizam, Zagreb

04. rujna, 2025.

djsokolic@gmail.com

Poremećaj iz spektra autizma

- razvojni poremećaj za koji je karakterističan
 - **deficit u razvoju komunikacije i socijalnih vještina te**
 - **ograničeni i ponavljajući obrasci ponašanja**
- *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje (DSM – V)*
- razumijevanje autizma stalno se razvija i mijenja pod utjecajem novih znanstvenih spoznaja i društvenih promjena
 - autizam - **neurorazvojno stanje i različitost koja utječe na način na koji osoba doživljava i obrađuje informacije, što se očituje kroz specifične načine komunikacije, socijalne interakcije i ponašanja**
 - dio ljudske raznolikosti koji treba razumjeti i podržati, naglasak se stavlja na **prilagodbu okoline** kako bi se omogućila veća uključenost i samostalnost
 - kada govorimo o **spektru**, to zapravo znači da postoji mnogo različitih načina na koje se autizam može manifestirati i doživjeti

Specifične karakteristike učenika s PSA

- teškoće u komunikaciji i socijalnim interakcijama
- kognitivne teškoće (teškoće pri formiranju mišljenja i apstraktnom zaključivanju, nesposobnost planiranja, organiziranja i rješavanja problema)
- senzorna osjetljivost (teškoće u prijemu, obradi i interpretaciji perceptivnih podataka)
- motoričke teškoće (motorička nespretnost, loša koordinacija, loš rukopis, stereotipni i repetitivni motorički manirizmi - kretnje bez svrhe)
- zaokupljenost ograničenim interesima (preokupacija predmetima, točno određenim temama ili osobama)
- sklonost rutinama i ritualima, inzistiranje na jednoličnosti, otpor prema promjenama

Jake strane

- mehanička memorija - izuzetno pamćenje činjeničnih informacija (datumi, definicije, podaci iz enciklopedija...)
- vizualno-spacijalne vještine - izraženije sposobnosti na području vizualno-spacijalnih zadataka (lakše uče i pamte informacije koje su prikazane u vizualnom obliku)
- specifične sposobnosti zapažanja i pamćenja, prepoznavanje redoslijeda i obrazaca
- posebni interesi - bogato znanje o temama koje ih zanimaju / iznenađujuće su vješti u hobijima
- dobra usmjerenost na repetitivne zadatke (ustrajnost i sposobnost održavanja interesa i motivacije za repetitivne poslove / radnje / aktivnosti)

Individualizirani pristup

- temelji se na uvjerenju kako svaki učenik može uspjeti i napredovati ako se nastavni sadržaji prezentiraju na način koji je u skladu s njegovim sposobnostima i potrebama
- podrazumijeva **primjerene didaktičko-metodičke postupke** u radu koji obuhvaćaju odabir **primjerenih strategija** i postupaka **prilagođavanja**
- prilagodbom se postiže veća **motiviranost** učenika za učenje, veće **zadovoljstvo** školom ali i veće **samopouzdanje**.
- usmjeren na usvajanje znanja i vještina koje su funkcionalne, praktične, te na podizanje razine socijalne kompetencije i prihvatljivih oblika ponašanja
- naglasak na poticanju komunikacijskih i socijalizacijskih sposobnosti

Individualizirani kurikulum

Strukturirano poučavanje

- podrazumijava **prilagođavanje okoline potrebama učenika**
- bazira se na vizualno posredovanoj vanjskoj podršci
- koristi VIZUALNU STUKTURU kao podršku za organiziranje, planiranje i generalizaciju
- koristi jake strane i interese da poveća uključenost tijekom učenja

Temeljna načela strukturiranja:

- struktura sama za sebe nije krajnji cilj već **temeljno sredstvo za osamostaljivanje**
- struktura mora biti **individualizirana i mora služiti učeniku** (ako ne pomaže učeniku, treba promjene)

STRUKTURA = organizacija, uređenje, ustrojstvo, plan, shema, sistematičnost

Kako struktura može pomoći osobama s PSA?

- pomaže im razumjeti i nudi odgovore na pitanja: što trebam raditi, kako da to napravim, koliko će to trajati, što slijedi iza toga
- smisljena je i predvidiva
- pomaže im ostati smirenima
- pomaže im bolje učiti
- može im olakšati komunikaciju
- može povećati samopouzdanje
- pomaže predočiti promjene u rutini i olakšava prijelaze (razvija fleksibilnost kod učenika)
- Sve zajedno - pomaže smanjiti anksioznost
 - prevencija nepoželjnih oblika ponašanja

Tipovi strukture:

Fizička struktura

- struktura prostora i materijala (odnosi se na način na koji razmještamo **namještaj** i **materijale**; određuje jasne granice između prostora različite namjene (rad, igra, obroci, odmor...)

Raspored

- koje aktivnosti i kojim redoslijedom

Radni sistem

- kako raditi (koji zadatak/zadatke, koliko ih treba napraviti, kada je zadatak završen i što slijedi nakon toga)

Vizualna podrška

- druge korisne informacije (nadopunjuje usmenu poruku, pojašnjava informacije za učenika i povećava razumijevanje)

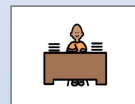
Organizacija / Prilagodba razrednog okruženja

- odrediti **mjesto sjedenja** ako je moguće uvijek isto, preporuka – gdje je mirnije, gdje nije prometno, u blizini učitelja)
- osigurati **predvidiv i razumljiv raspored** - u obliku slikovnih kartica koje je moguće pomicati po izvršenju zadatka ili u obliku »check« lista
- dobro je osigurati »**sigurno mjesto**« gdje se učenik može opustiti ili odmoriti
- **neutralizirati ometajuće podražaje** – zvukovi (čepići ili slušalice; priprema učenika na glasne zvukove, na zvuk školskog zvona), rasvjeta (primjerena rasvjeta koja ne treperi)

Preporuke za smanjivanje ometajućih podražaja

- prilikom poučavanja stajati ispred neutralne pozadine
- ukloniti šarene postere iz i oko prostorije
- zamijeniti fluorecentno svjetlo neutralnom rasvjetom
- postaviti paravane između radnih prostora
- prekriti police i računala
- spremiti opremu u ormar
- izbjegavati osvježivače zraka i kemijske mirise
- birati materijale bez mirisa
- prekriti pod tepihom
- staviti gumenu podlogu na noge radnog stola i stolaca
- navući zastore na prozore za smanjenje vanjskih ometajućih podražaja

Prostor za rad

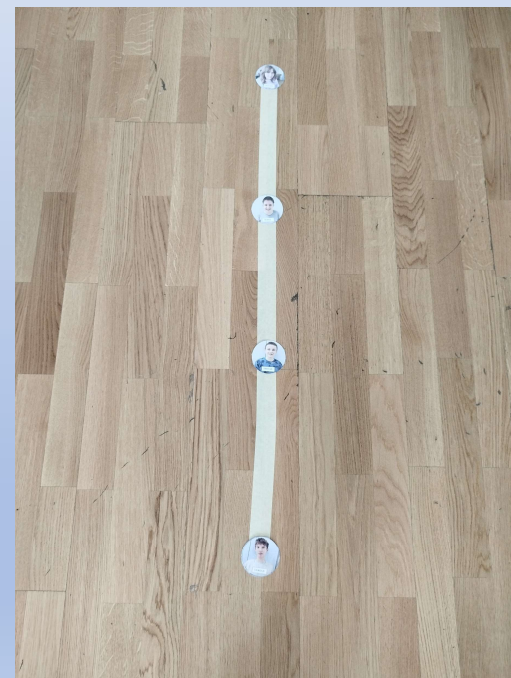
Prostor za igru / opuštanje

Prostor tranzicije

oznake gdje treba stati u
kolonu prije prijelaza na
aktivnost izvan razreda /
oznake smjera kretanja

Prostor za higijenu i toalet

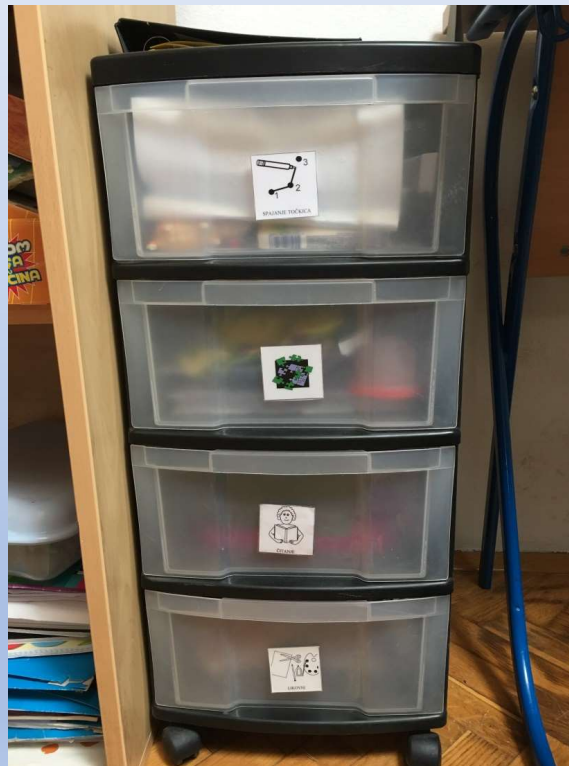
Prostor za užinu / ručak

Garderobni prostor

Organizacija materijala i pribora

Vizualna podrška

- vizualna podrška je jedan od najučinkovitijih alata u radu s učenicima s poremećajem iz spektra autizma (PSA)
- koristi se za podršku razumijevanju, komunikaciji, ponašanju i samostalnosti
- sličice, piktogrami, ilustracije, crteži ali i sve vrste pisanih uputa, smjernica ili pravila

Zašto koristiti vizualnu podršku?

- kada informaciju dajemo **verbalno**, ona je tu nekoliko trenutaka (prolazna je - kada se jednom izgovori, poruka više nije dostupna)
- kada informaciju dajemo **vizualno**, ona je tu onoliko dugo koliko učeniku treba (učenici se njome mogu služiti tako dugo koliko im je to potrebno radi procesuiranja informacija)

VIZUALNA PODRŠKA osigurava **samostalnost** - učenik pri izvršavanju zadatka sam može koristiti potrebnu podršku.

Osigurava **predvidivost, dosljednost, smislenost, podršku i osnaživanje** – smanjuje anksioznost.

Primjena vizualne podrške

- **organiziranje vremena i aktivnosti učenika** – vizualni rasporedi (dnevni, tjedni, mjesečni), liste provjere aktivnosti, planeri
- **predočavanje promjena u rutini**
- **razrada složenih aktivnosti na manje korake** (sekvencioniranje)
- vizualno isticanje razrednih **pravila i uputa**
- pomoć učeniku oko **razumijevanja organizacije okruženja** – označavanje pomagala u učionici
- za **jačanje suradnje i motivacije** - bodovni sustavi (žetoni), pravilo „najprije-onda”, ploča izbora i sl.

- **razumijevanje pravila ponašanja i poticanje primjerenog ponašanja** – vizualne upute poput „ruke uz tijelo“, „čekaj red“, „slušaj učitelja“
- **poučavanje socijalnim vještinama** – slikovito prikazivanje socijalne situacije sa uputama i primjerenim reakcijama
- **poučavanje samokontroli** – slikovito prikazivanje očekivanih oblika ponašanja, kontrola emocija (vizualne upute što učenik treba činiti kad je uznemiren, npr. „Duboko diši“, „Idi u mirni kutić“)
- kao dio sustava za poticanje razvoja govora i jezika

Organizacija vremena i aktivnosti

To su svi **alati i materijali** koji na jasan, konkretan i predvidljiv način prikazuju:

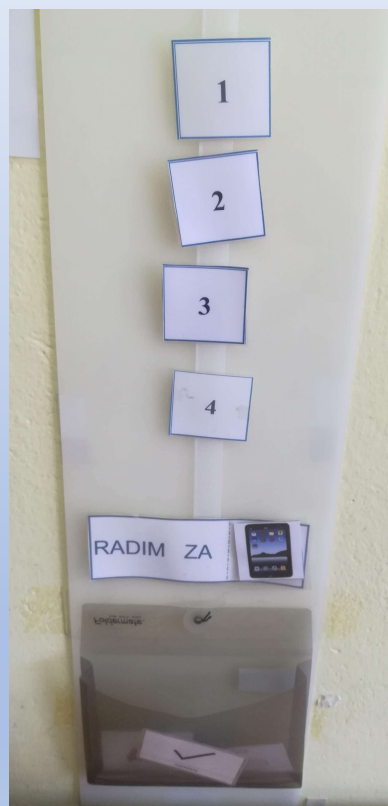
- što se događa tijekom dana (dio dana, cijeli dan), tjedna, mjeseca
- koliko traje neka aktivnost
- prijelaze između aktivnosti

Pomažu učeniku da razumije **kada, što i koliko dugo** nešto traje, što povećava predvidljivost, smanjuje anksioznost i povećava osjećaj kontrole.

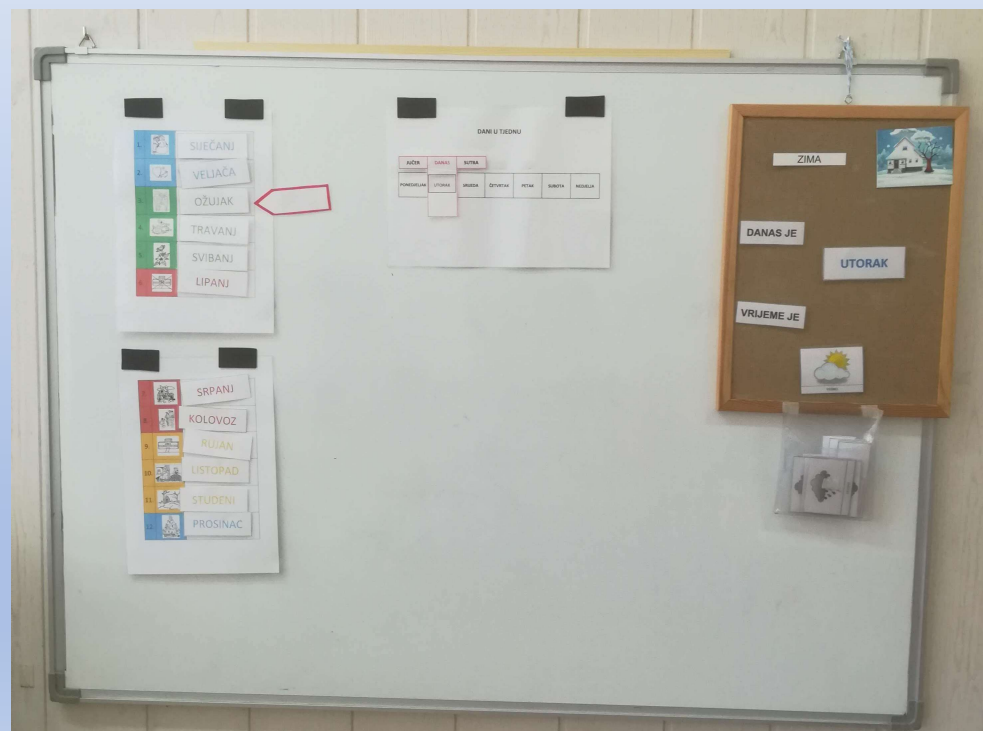

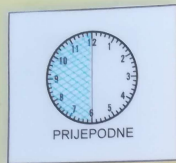
IVANOV RASPORED	GOTOVO
MATEMATIKA	☒
HRVATSKI	☒
TJELESNI	☐
PRIRODA I DRUŠTVO	☐
GLAZBENI	☐

Rasporedi

Struktura vremena

PRIJEPODNE

USTAJANJE

POSPREMANJE
KREVETA

JUTARNJA HIGIJENA

ODIJEVANJE

DORUČAK

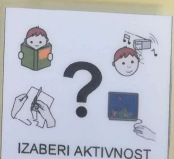
POSPREMANJE STOLA

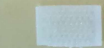
PRANJE RUKU

RAD ZA STOLOM

IZABERI AKTIVNOST

POSILIJEPODNE

PRANJE RUKU

RUČAK

POSPREMANJE STOLA

PRANJE RUKU

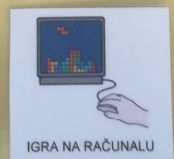
ODMARANJE

VJEŽBANJE

RAD ZA STOLOM

IGRA NA RAČUNALU

GLAZBENI I LIKOVNI

PRANJE RUKU

UŽINA

VRIJEME S TATOM

VEČER

PRANJE RUKU

VEČERA

GLEĐANJE CRTIČA

TUŠIRANJE

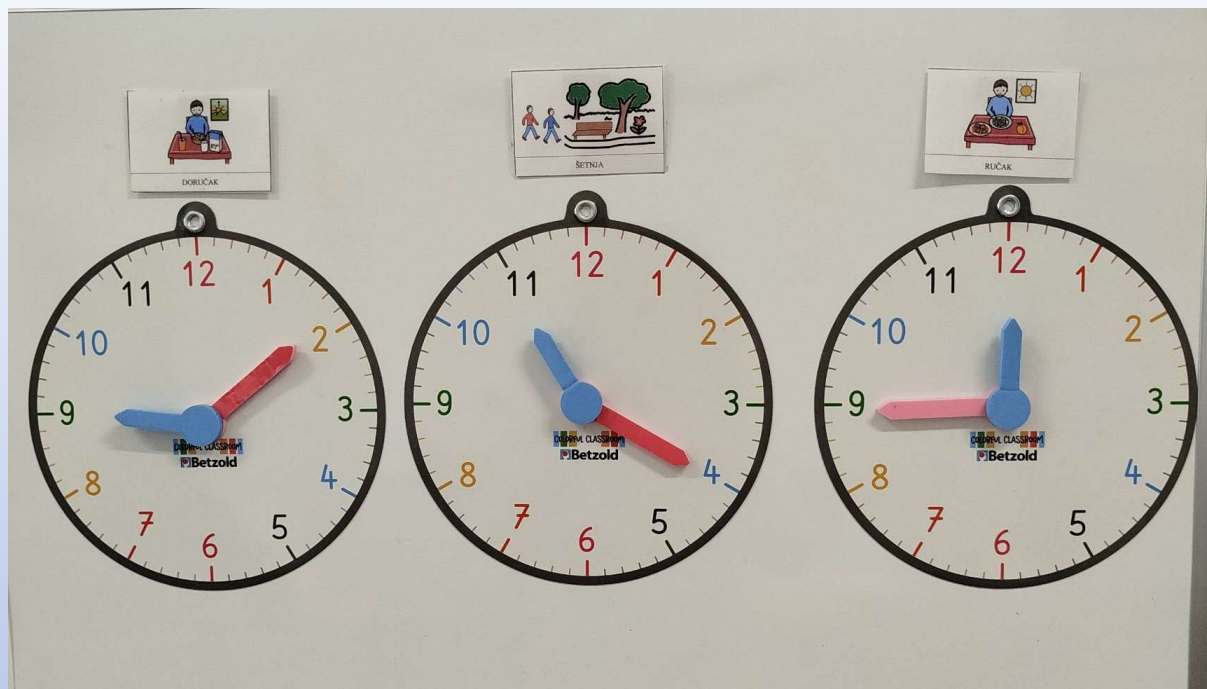

ODIJEVANJE PIDŽAME

ODLAZAK NA SPAVANJE

TRAVANJ 2025.

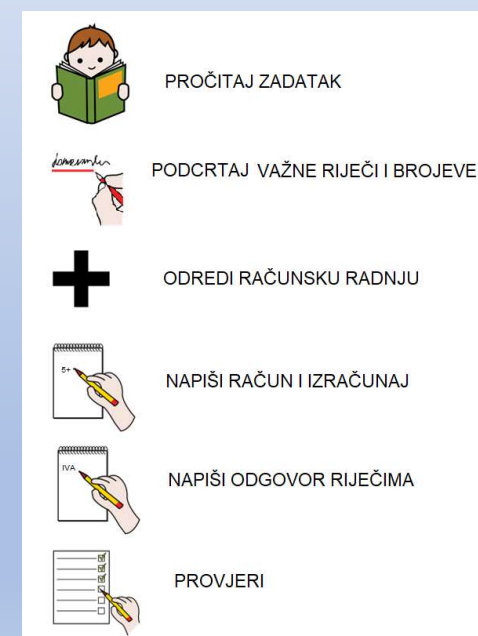
PONEDJELIK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDEJELJA
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25 RODENDAN	26	27
28	29	30				

Savjeti za učinkovitu primjenu rasporeda:

- koristi jasne, **jednostavne simbole ili slike** prilagođene uzrastu i sposobnostima učenika
- položaj rasporeda **na vidljivom mjestu** (na stolu, ploči ili zidnoj tabli)
- učenik neka sam sudjeluje u praćenju rasporeda (npr. uklanja kartice kad završi aktivnost)
- **redovito podsjećati** na raspored i predstojeće promjene
- u slučaju **nepredviđenih promjena**, nastojati to **vizualno prikazati** ili objasniti.

Vizualna podrška – pomoć u razumijevanju zadataka

- To su svi **grafički, slikovni, simbolički ili tekstualno pojednostavljeni prikazi** koji:
- razlažu zadatak na **manje, jasne korake**
- olakšavaju **razumijevanje uputa**
- daju **predvidljivu strukturu**
- pomažu učeniku da zna **što** točno treba učiniti, **kojim redom**
- može biti prikazan kao **kartice, plakat** na zidu, zalijepljen **na stolu** učenika ili **dio radnog listića**.

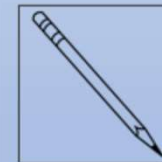

Izbor i oblikovanje vizualne podrške

- **Brojevi** (1, 2, 3...)
- **Boje** (npr. **crveno** za važno, **zeleno** za potvrdu)
- **Piktogrami /Simboli:**
<https://arasaac.org/>
- jednostavne **pisane upute**

pročitaj

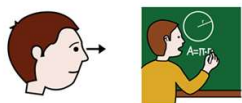
napiši

provjeri

Struktura aktivnosti

STRUKTURA SATA

SLUŠAT ĆU DOK
NASTAVNIK GOVORI

KADA NEŠTO TREBAM,
PODIĆI ĆU RUKU

RIJEŠIT ĆU ZADATKE

NA KRAJU SATA
POSPREMIT ĆU KNJIGE

STRUKTURA ODMORA

OTIĆI ĆU NA WC

OPRATI ĆU RUKE

POJEST ĆU DORUČAK
U BLAGOVAONICI

OTIĆI ĆU U RAZRED

TJELESNI U DVORANI

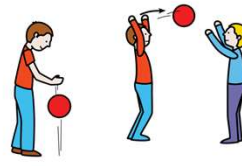
IMAM TJELESNI U DVORANI

PONOVITI ĆU VJEŽBE

VJEŽBAT ĆU NA STRUNJAČI

PONOVITI ĆU VJEŽBE S LOPTOM

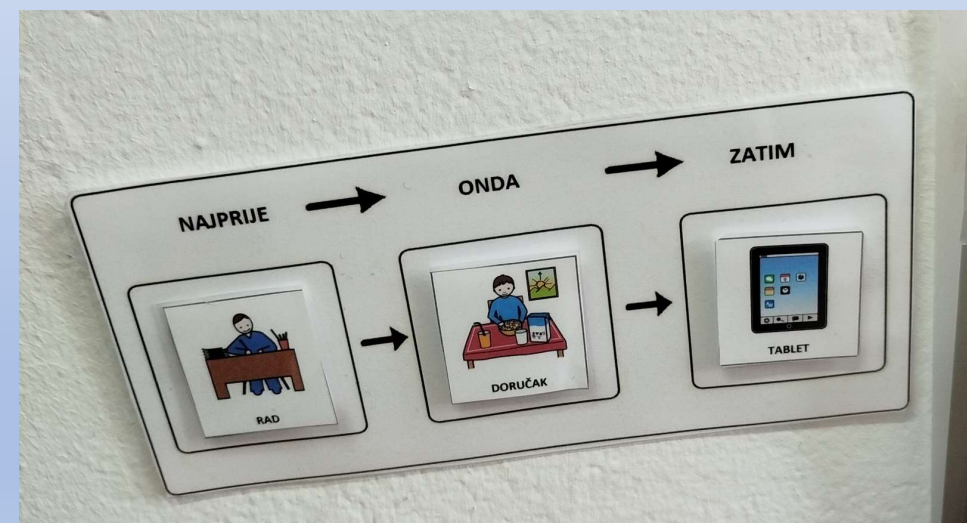
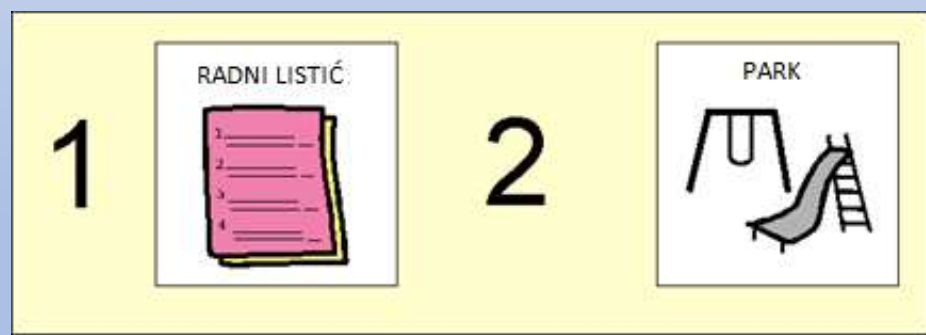

GLEDATI ĆU KOŠARKU I NAVIJATI

AKO MI SMETA BUKA,
MOGU STAVITI SLUŠALICE

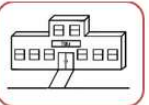

Priprema za nadolazeći događaj

IDEM NA IZET

	PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
05 SVIBANJ 2019.			1	2	3	4	5
	6	7	8	9	10	11	12
	13	14	15	16	17	18	19
	20	21	22	23	24	25	26
	27	28	29	30	31	1	2

STARI MLIN

ŠETNJA →

IGRA U PARKU →

RUČAK →

ODMOR →

GLEDANJE ŽIVOTINJA →

POVRATAK U ŠKOLU →

IDEM NA MORE

IDEM

NA

MORE

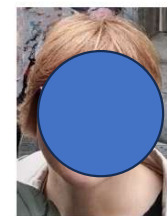
SRPANJ 2025.

PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA	NEDJELA
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

U srijedu 2. srpnja (2. 7.) idem na more u Seline.

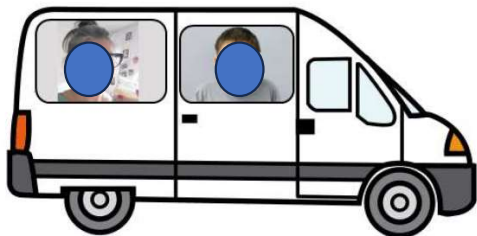
Taj dan mama i tata dovest će me pred školu.

Tamo će biti Maja i puno druge djece.

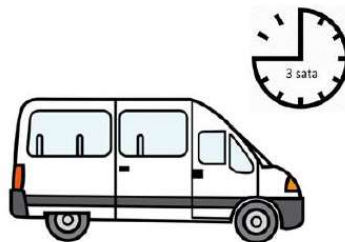
Pozdravit ću se s mamom i tatom.
Ući ću u kombi s Majom.

Kroz prozor ću mahati mami i tati.

Vozit ću se dugo kombijem.

Kad stignemo u Seline smjestit ćemo se u sobu.

U Selinama ću ostati s Majom i drugom djecom 8 dana
i spavati 7 noći.

SRPANJ 2025.

Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota	Nedjelja
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

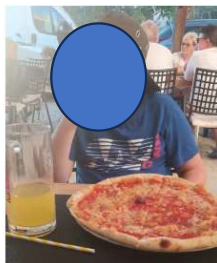
Dok sam u Selinama, ići ću na plažu i kupati se.

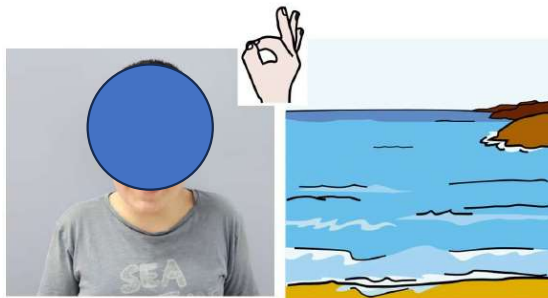
Ići ćemo u šetnju i u kafić na sok.

Ponekad ćemo otići na izlet ili na pizzu.

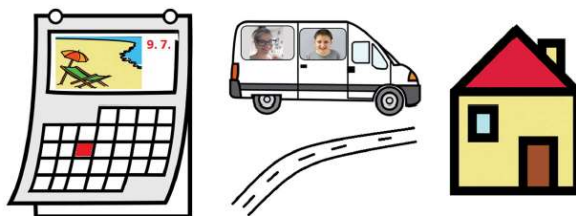

Bit će mi lijepo na moru.

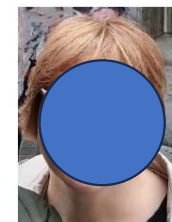

Kući se vraćam 9. srpnja (9. 7.).

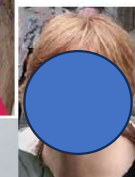
Opet ću se dugo voziti kombijem.

Kad stignemo u Zagreb, pred školom će me dočekati mama i tata.

Zajedno ćemo ići kući.

MOJA PRVA PRIČEST

Ovo je crkva.

Tu ću primiti Prvu svetu pričest.

Najprije ću ući i sjesti

Uz mene će biti moji roditelji.

Potruditi ću se biti tiho,

to uredu

Zatim ću stati u kolonu, uz mene će biti tata.

Ići ćemo do oltara.

Tamo će biti svećenik.

Svećenik će napraviti znak križa kad dođem do njega.

Zatim ću ponovo sjesti

i biti tiho

Kada sve bude gotovo

izaći ćemo iz crkve.

Nakon toga idemo proslaviti moju Prvu pričest.

Najava promjene

NOVI PRIJATELJI U MOM RAZREDU

ZAVRŠILI SU LIETNI PRAZNICI.
PONOVO SVAKI DAN IDEM U ŠKOLU.

UJUTRO ĆE SA MNOM BITI MOJA UČITELJICA ĐURĐICA, EMANUEL I
MOJI NOVI PRIJATELJI – MAURA I MARIN.

NAKON RUČKA, OSTAJEM U SVOM RAZREDU.
SA MNOM I MOJIM PRIJATELJIMA BIT ĆE NOVA UČITELJICA – IVANA.

BIT ĆE MI DOBRO U MOM RAZREDU.
GLEDAT ĆEMO CRTIĆE,
SLUŠATI GLAZBU I PRIČE,
IGRATI SE NA TABLETU,
IGRATI SE S PRIJATELJIMA,
PLESATI,
VJEŽBATI,
IĆI U ŠETNJU...

BIT ĆE MI LIJEPO U MOM RAZREDU S MOJIM PRIJATELJIMA.

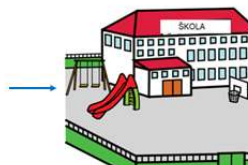
Priprema za prijelaz

IDEM U NOVI RAZRED

ZAVRŠILI SU LJETNI PRAZNICI.
U PONEDJELJAK 9. 9. POČINJE NASTAVA.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

IĆI ĆU U NOVI RAZRED, NA DRUGOM KATU.
TAMO ME ČEKAJU PRIJATELJI NOA I DAMJAN

I UČITELJ ALEN.

U NOVOM RAZREDU IMAT ĆU SVOJ NOVI RADNI STOL.

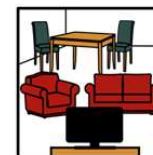
TU ĆU RADITI ZADATKE KOJE MI UČITELJ PRIPREMI.

NAKON ZADATAKA MOĆI ĆU SE IGRATI
I DRUŽITI S PRIJATELJIMA.

U DNEVNOM BORAVKU SVAKOG JUTRA ĆEMO ZAJEDNO VJEŽBATI.
PONEKAD ĆEMO GLEDATI CRTIĆE I SLUŠATI GLAZBU.
PONEKAD ĆEMO SVI ZAJEDNO UREĐIVATI PROSTOR.
U DNEVNOM BORAVKU SLAVIT ĆEMO ROĐENDANE.
BIT ĆE ZABAVNO U DNEVNOM BORAVKU.

KADA BUDE LIJEPO VRIJEME IĆI ĆEMO U ŠETNJU I U PARK.

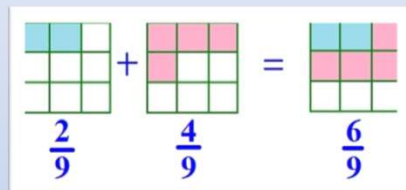
POTRUDIT ĆU SE BITI DOBAR
I SLUŠATI UPUTE UČITELJA ALENA.

U NOVOM RAZREDU BIT ĆE MI LIJEPO.

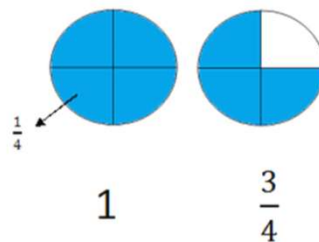

Struktura zadatka

Mješoviti broj zapiši u obliku nepravog razlomka

$$1\frac{3}{4} = \frac{7}{4}$$

OD NIZA RIJEČI SASTAVI REČENICE.

STIPE **ŠTO** JESTI VOLI

LETI **ENO**, LASTA

NE OSE VOLI **JOSO**

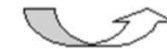
LI PLIVA **PATKA** POTOKU U

PIŠE PISMO **TKO** TONKI

U JE **AVIONU** PILOT

Zbroji razlomke :

$$\frac{1}{5} + \frac{2}{5} = \frac{\quad}{\quad} + \frac{\quad}{\quad} = \frac{\quad}{\quad}$$

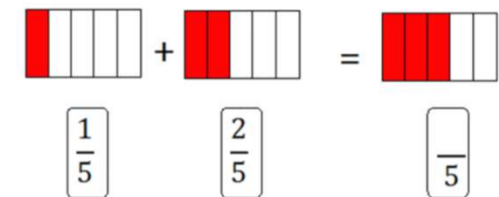

Prepiši nazivnik

1. Prepiši nazivnik
2. Prepiši i zbroji brojnike
3. Upiši zbroj brojnika i prepiši nazivnik

Zbroji razlomke :

$$\frac{1}{5} + \frac{2}{5} = \frac{1+2}{5} = \frac{\quad}{\quad}$$

Izračunaj:

$$-3 - (-2) = -3 + 2 = -1$$

1. Prepiši prvi broj s predznakom
2. Upiši odgovarajući predznak i drugi broj (Pazi! Dva minusa daju plus)
3. Upiši znak jednakosti
4. Prepiši predznak većeg broja
5. Oduzmi apsolutne vrijednosti (3-2)
6. Upiši dobiveni broj

$$320 : 10 = 32$$

$$3200 : 10 = 320$$

$$6300 : 100 = 63$$

$$63000 : 100 = 630$$

$$540 : 10 =$$

$$5400 : 10 = \square$$

$$4600 : 100 = \square$$

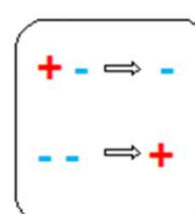
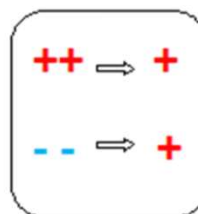
$$46000 : 100 = \square$$

Izračunaj:

$$-4 - (-3) = -4 + 3 = -1$$

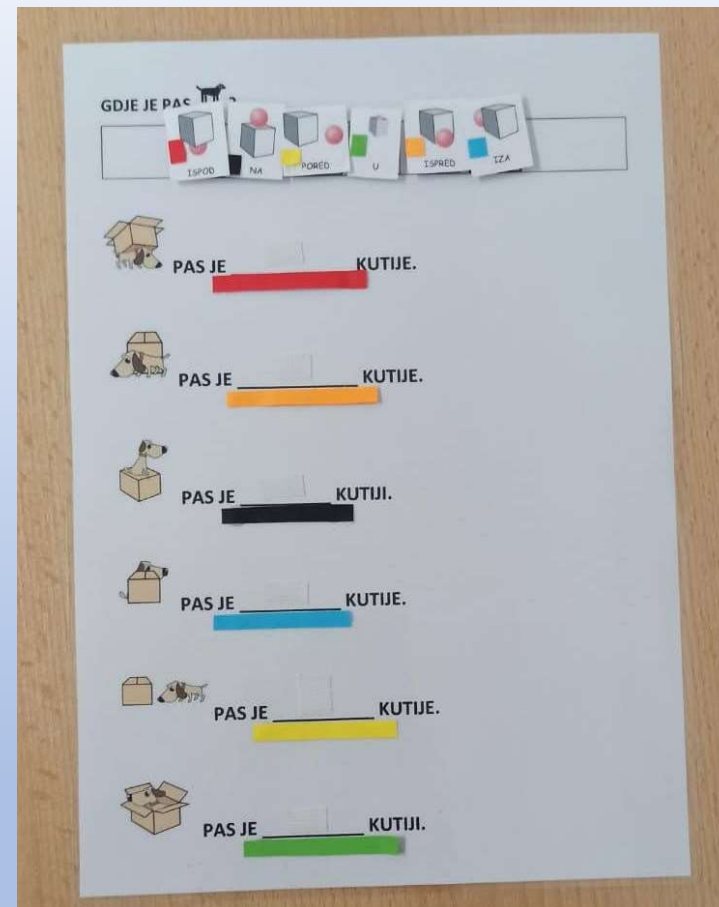
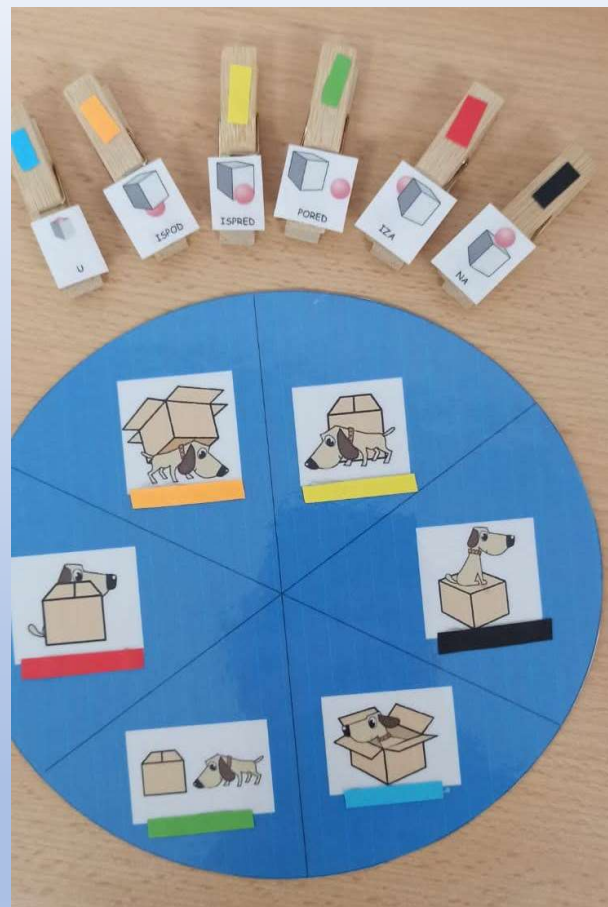
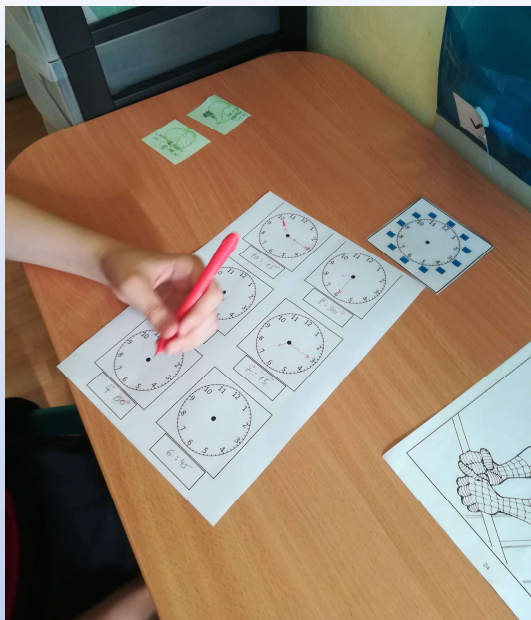
$$-2 - (-5) = -2 + 5 =$$

$$-3 - (-2) =$$

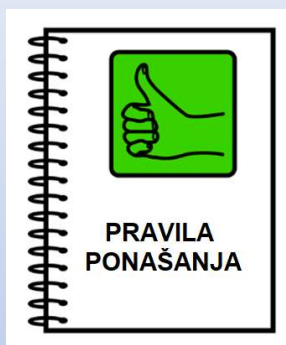

Kad je ispred zagrade manje, u zagradi se mijenja stanje.

Kad je ispred zagrade više, zagrada se briše.

Pravila ponašanja

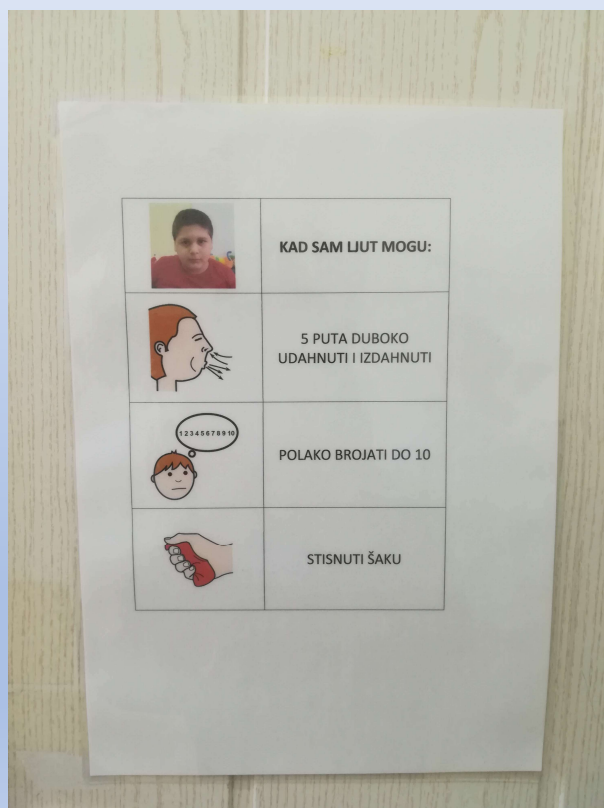
	PRISTOJNE RIJEČI
1	_____
2	_____
3	_____
4	_____
5	_____

	NEPRISTOJNE RIJEČI
1	_____
2	_____
3	_____
4	_____
5	_____

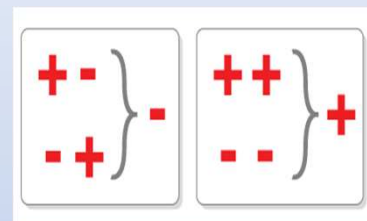
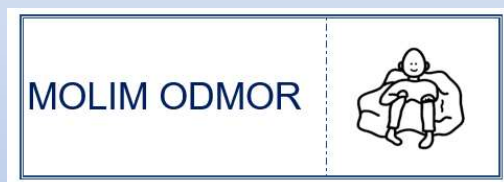
	1. NA NASTAVI ĆU BITI TIHO I SLUŠATI
	2. KAD NEŠTO TREBAM, DIĆI ĆU RUKU I STRPLJIVO ČEKATI
	3. KAD NASTAVNIK OBJAŠNJAVA GRADIVO, PAŽLJIVO ĆU PRATITI
	4. KAD GOVORIM, KORISTIT ĆU PRISTOJNE RIJEČI

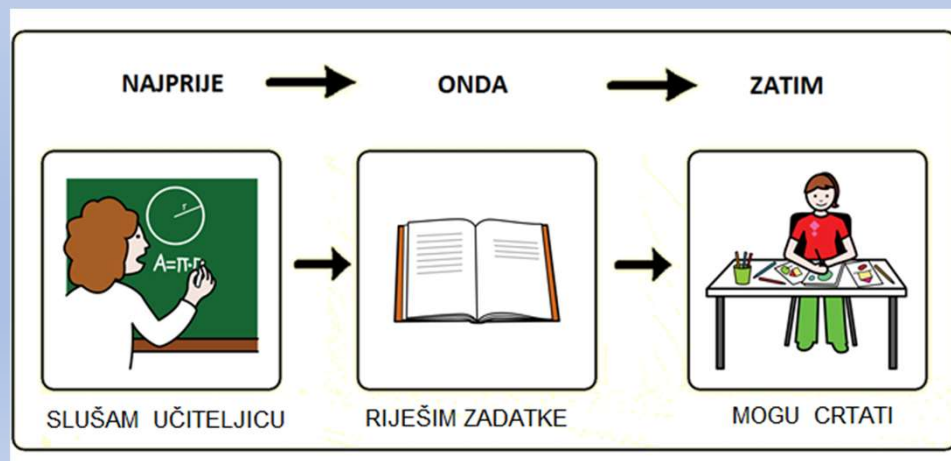
Samokontrola

Još vizualnih »alata«

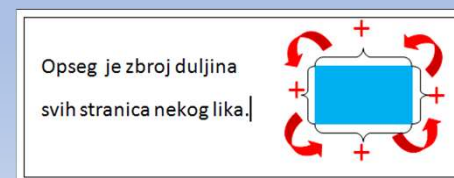

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81

1					
$\frac{1}{2}$			$\frac{1}{2}$		
$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$		$\frac{1}{3}$	
$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$	
$\frac{1}{5}$		$\frac{1}{5}$		$\frac{1}{5}$	
$\frac{1}{6}$		$\frac{1}{6}$		$\frac{1}{6}$	
$\frac{1}{7}$		$\frac{1}{7}$		$\frac{1}{7}$	
$\frac{1}{8}$		$\frac{1}{8}$		$\frac{1}{8}$	

Antonijs Horvatić Matematika za djecu <http://www.antonija-horvatic.com.hr/>

Vizualna podrška – pomoć u komunikaciji

- predmeti
- fotografije/slike
- simboli
- komunikacijska bilježnica/ploča
- pisana riječ
- geste odnosno znakovni jezik
- komunikacijska pomagala (niskotehnološka, srednjetehnološka, visokotehnološka)

Prilagodba sadržaja učenja:

- ✓ prilagoditi količinu pojmova koje učenik mora naučiti ili broj zadataka koje mora završiti
- ✓ poučavati od konkretnog do apstraktnog i povezivati s primjerima iz života
- ✓ sažeti tekst i podijeliti na manje odlomke, numerirati odlomke, koristiti naslove i podnaslove
- ✓ izdvajanje bitnih činjenica- bojanje, označavanje
- ✓ pripremiti materijale s glavnim konceptima i idejama koje učenik treba znati umjesto da čita cijelo poglavlje (npr. tekst o knjizi, glavni likovi)
- ✓ primijenjivati jednostavne upute potkrijepljene vizualnim informacijama (mentalne mape, dijagrami, sheme, slikovni prikazi, grafički organizatori)
- ✓ upotrijebiti interese učenika za motiviranje i poučavanje novim znanjima i vještinama

Planiranje i prilagodba zahtjeva

- ✓ odabir zadataka primjerenih učeniku (odabir zadataka koji motiviraju učenika, pojedinačno zadavanje zadataka po principu lakši-teži-lakši, rasčlanjivanje složenih zadataka na jednostavnije, koraci, primjer riješenog zadatka)
- ✓ prilagoditi stupanj učenikovog sudjelovanja i razinu potrebne podrške (stupnjevito pružanje pomoći s namjerom postupnog poticanja sve veće samostalnosti u radu)
- ✓ produljivanje ili skraćivanje vremena za rješavanje zadataka i učenje (produljeno vrijeme za davanje odgovora, izmjenjivanje perioda rada i perioda odmora)
- ✓ češća provjera manjih cjelina – usmeno ili pismeno
- ✓ prema potrebama učenika osigurati osobu koja će pružati podršku u nastavi (PUN, vršnjak), osigurati individualni rad s osobom za podršku (stručni suradnik)

Vrednovanje

- u procesu vrednovanja koriste se **iste prilagodbe** kao u procesu učenja i poučavanja
- učenika se ocjenjuje u skladu s njegovim Individualiziranim kurikulumom
- ono mora biti objektivno, opisno i brojčano

Sama izrada Individualiziranog kurikula pretpostavlja Individualizirano ocjenjivanje!

Prilagodbe postupaka u VREDNOVANJU

- ❑ PRILAGODBE PROCESA VREDNOVANJA - dulje vrijeme usmenog izlaganja ili pisanja, korištenje stanke, korištenje pomagala i tehnologije, pomoć druge osobe
- ❑ PRILAGODBE ISPITNIH MATERIJALA I SREDSTAVA - tekst ispita organiziran prema manjim označenim cjelinama, manji broj zadataka ili podijeliti niz zadataka u vremenskim razmacima, izmjenjivati različite tipove zadataka npr. povezivanja, zaokruživanja, precrtavanja, izrezivanja, lijepljenja i slaganja, podcrtavanja, pojednostavljen tekst ispita, crte za dopunjavanje, nastavak za olovku, vizualni označivači za početak i kraj rečenice, drukčiji način odgovaranja npr. diktiranje odgovora osobi koja ih zapisuje, pisanje na računalu i tabletu ...
- ❑ PRILAGODBE METODA VREDNOVANJA - ispitna pitanja izravna, jasna i jednoznačna, smanjenje zahtjeva u odnosu na količinu pisanja, u praktičnom radu mogućnost produljivanja vremena za rad i stanke za odmor

Kakav je bio zadatak?: _____

☐

LAGAN Mogu to sam!

☐

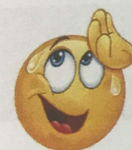

OK Mogu i bolje!

☐

TEŽAK Treba mi dosta pomoći!

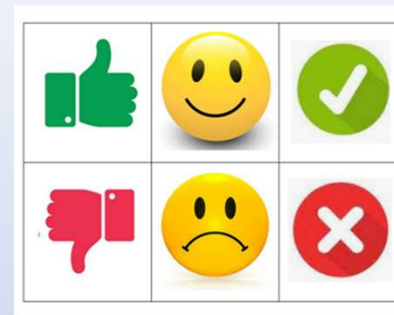
Razumijem sve!
Mogu sam rješavati zadatke.

Razumijem polovično! Trebam pomoć da riješim zadate.

Nisam razumio!
Ne znam riješiti zadatke ni uz pomoć učiteljice.

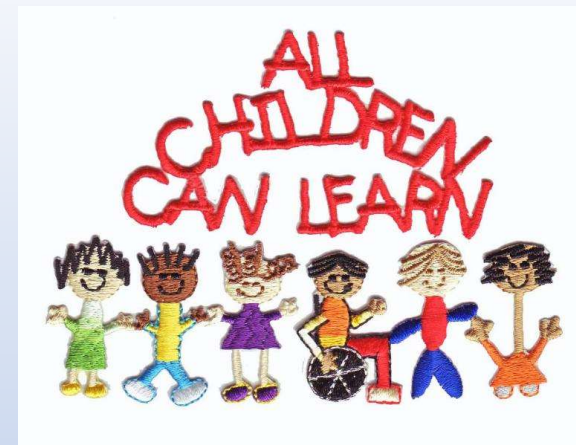

	Sve sam razumio!
	Moram još malo ponoviti!
	Ništa ne razumijem!

Korisni linkovi i literatura

- <https://arasaac.org/>
- <http://do2learn.com/>
- <https://lessonpix.com/>
- <https://mzom.gov.hr/vijesti/posebni-nastavni-planovi-i-programi-za-osnovnu-i-srednju-skolu-za-ucenike-s-teskocama-u-razvoju/6454>

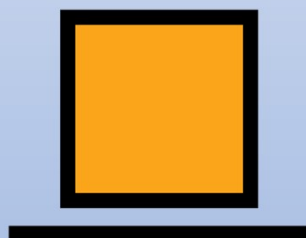

Literatura:

- Poučavanje učenika s autizmom, školski priručnik, prevedena verzija, AZOO, dostupan na poveznici www.azoo.hr
- Smjernice za rad s učenicima s teškoćama, MZO, 2021.

Naša pomoć i podrška kada su u pitanju djeca, učenici i odrasli korisnici s IT, PSA i ostalim pridruženim teškoćama dostupna je na centarznanjaipodrske.cza@gmail.com

HVALA NA SUDJELOVANJU!